

Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie

Over de indiener:

Havenbedrijf Rotterdam N.V. maakt graag gebruik van de mogelijkheid om een reactie te geven op de voorgenomen Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie ter implementatie van de herziene richtlijn hernieuwbare energie (RED-III).

Het Havenbedrijf Rotterdam (HbR) streeft naar een klimaat-neutrale haven in 2050 en zet in op een vergaande en samenhangende energietransitie in diverse sectoren, zoals transport, industrie en energievoorziening. Hiermee beogen wij een duurzaam toekomstperspectief te creëren voor de haven en een belangrijke bijdrage te leveren aan het behalen van de nationale klimaatdoelen. De nu voorliggende Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie speelt hierin een belangrijke rol.

Allereerst wil HbR haar waardering uitspreken voor het vele werk dat is verricht om het wetsvoorstel en uitgebreide Memorie van Toelichting op te stellen en voor de gelegenheid om zienswijzen in te brengen.

Tegelijkertijd moeten we ook vaststellen dat de context waarin de RED-III is ontwikkeld en de huidige situatie aanzienlijk verschillen. Het gaat daarbij vooral om het veranderende speelveld voor de industrie als gevolg van de geopolitieke situatie en vooral de effecten op de energievoorziening en productie van de industrie. Het is mede daarom dat de Europese Commissie heeft aangekondigd te werken aan een Clean Industrial Deal. In die wijzigende context willen we in het kader van deze marktconsultatie vooral de volgende punten onder de aandacht brengen:

- Verplichting van waterstofverbruik aan de betreffende industriële sectoren leidt tot hogere productie kosten en het risico op verplaatsing van productie naar buiten Nederland of zelfs buiten de EU. Het gaat immers in de meeste gevallen om productieketens die mondiaal concurreren. De verplichting tot het gebruik van hernieuwbare waterstof laat de waardering voor alternatieve vormen van CO₂-reductie in de industrie (bijvoorbeeld CCS) buiten beschouwing. In de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel wordt hier voor de ammoniaksector een voorstel tot maatwerk uitgewerkt. Een dergelijke aanpak zou ook voor andere sectoren uitgewerkt kunnen worden om onbedoelde neveneffecten (verlies productie, geen kosteneffectieve CO₂-reductie, ed.) te voorkomen. Bovendien heeft het verplaatsen van productie ook als gevolg dat de vraag naar waterstof afneemt.
- De betreffende verplichting voor het gebruik van hernieuwbare waterstof verhindert ook de overstap naar andere vormen van low-carbon waterstof, zoals blauwe waterstof waarbij fossiele grondstoffen met behulp van CCS worden omgezet naar waterstof, of waterstof geproduceerd met nucleaire energie. De hernieuwbare waterstof is immers (nu nog) duurder dan deze alternatieven.
- Het is goed dat Nederland de implementatie van RED-III zo voortvarend oppakt, maar gezien het kleine speelveld en concurrentie is het noodzakelijk dat de invoering in de EU-lidstaten op gelijke wijze wordt gedaan. Hiermee dreigt NL een uitzonderingspositie te worden en is het Level-Playing-Field binnen de EU, maar zeker mondiaal, ver uit beeld. Wij pleiten derhalve nauwkeurige afstemming met de andere lidstaten, alvorens deze implementatie alleen in NL te doen.

Als lid van NLHydrogen en mede initiatienemer van HyXChange onderschrijven wij de reacties van deze organisaties.

Vraag 1 van 9

In het algemene deel van de memorie van toelichting wordt beschreven hoe de jaarverplichting deel uitmaakt van een samenspel tussen de instrumenten “productiesubsidies”, “jaarverplichting” en “vraagsubsidies” met als doel om de lidstaatverplichting van 42% in 2030 te halen. Is dit volgens u de juiste mix aan instrumenten? Zo niet, wat is volgens u een beter alternatief of toevoeging aan het huidig beoogd instrumentarium?

Uw reactie

Gezien het belang van de kwetsbare concurrentiepositie van de Nederlandse industrie en de huidige (geringe) beschikbaarheid en (hoge) prijs van groene waterstof, zouden verplichtingen om groene waterstof af te nemen gelijktijdig met andere Europese landen moeten worden opgelegd. Een verplichting moet passen bij de concurrentiepositie van de betreffende industrie binnen Nederland en Europa. Bij voorkeur alleen als de extra kosten doorbelast kunnen worden aan de eindverbruiker en niet leiden tot het verschuiven van productie. Tot die tijd is met name stimulering van afname via subsidies of *contracts for difference*, *belastingmaatregelen* etc. de weg vooruit. Manieren om kosten voor schone waterstof te reduceren liggen o.a. in het stimuleren van waterstof import en – naast hernieuwbare – ook andere vormen van *low carbon (blauwe)* waterstof projecten. Daarnaast sluiten wij ons aan bij de mogelijkheden voor kostprijsreductie van eigen productie die ook NL Hydrogen schetst:

- Korting/uitzondering nettarieven: ~2 EUR/kg voor elektrolyzers die door de juiste locatie netwerkverzwaring voorkomen en daarmee de kosten voor TenneT en afnemers reduceren.
- Flexibiliteit temporele correlatie RED II Delegated Act: ~1-2 EUR/kg
- Transportkosten voor landelijke waterstofnet i.o. omlaag ~0.50 EUR/kg
- Voldoende subsidiemogelijkheden in de toekomst, dus ook de SDE++ geschikt maken voor financieren van elektrolyse.

HBR roept op tot het maken van een impactanalyse van een industrieverplichting voor RFNBO afname, waarin het effect op de concurrentiepositie van de Nederlandse industrie (m.n. de sectoren die de verplichting aangaat) in kaart wordt gebracht. Op basis hiervan kan beoordeeld worden wat de draagkracht is in Nederland per sector (incl. mogelijk de power sector) en welke subsidies/stimulering daar tegenover moeten worden gezet.

Daarnaast is een mogelijke oplossing voor stimulering het ontwikkelen van een *Contract for Difference (CfD)* om de prijs van hernieuwbaar en blauwe waterstof te overbruggen en mogelijk ook nog een tegemoetkoming in de aanpassingskosten.

Ook ligt het voor de hand om voor het stimuleren van de vraag naar hernieuwbare waterstof de raffinaderij-route te gebruiken en deze in ieder geval op zelfde niveau als andere landen met raffinagecapaciteit te benutten. Op die manier hoeft de overheid niet de kosten voor het prijsverschil te dragen, maar worden deze doorbelast naar de eindgebruiker. De kosteneffecten voor de eindgebruiker naar verwachting zeer beperkt volgens een analyse van de sector, die gedeeld is met de betrokken ministeries)

Vraag 2 van 9

In welke mate denkt u dat een hogere jaarverplichting leidt tot een hoger absolute verbruik van RFNBO's door de industrie (versus afschaling / verplaatsing van bedrijfsactiviteiten)?

Uw reactie

Wij denken dat deze kans van afschaling/ verplaatsing van bedrijfsactiviteiten op dit moment een reëel risico is, bijvoorbeeld gezien de hoge mate van concurrentie en volatiliteit in de sectoren die geconfronteerd worden met deze verplichting (m.n. de ammoniak productie voor fertilizers en raffinaderijen).

Ook moet helder in kaart worden gebracht hoe wordt omgegaan met bedrijven die overwegen om over te stappen naar low-carbon waterstof in plaats van bijvoorbeeld huidig gebruik van aardgas en daarbij CO₂ uitstoten. Komt zo'n bedrijf dan in de situatie dat er verplichting is tot het verplicht aanschaffen van HWI om aan de verplichting voor hernieuwbare waterstof te voldoen? Met de huidige inzichten dat hernieuwbare waterstof aanzienlijk duurder is dan low-carbon waterstof zou dit overstappen naar waterstof tegenhouden. Overwogen zou kunnen worden om de toename van het gebruik van low-carbon waterstof buiten de industrie verplichting voor hernieuwbare waterstof te houden. Hier ligt een analogie met de voorgestelde reductie van de verplichting voor de ammoniaksector.

Meer generiek is het nodig om de vraag naar low-carbon (waaronder hernieuwbare) waterstof vanuit een systeembenadering aan te jagen. Daartoe is behoefte aan een samenhang tussen verduurzaming industriële productie en het energiesysteem. De volgende elementen zijn daarin cruciaal:

- A. *Doorbreek de versnippering.* Creëer samenhang tussen industrieprojecten en energiesysteem verandering vanuit het ketenperspectief. Clusters kunnen hierin een belangrijke rol spelen. De eerste aanzetten zijn gemaakt maar moeten ook verder worden uitgewerkt.
- B. *Creëer een markt.* Zorg dat duurzame producten worden herkend en gewaardeerd door de consument en stel daar zo mogelijk eisen aan. Hierdoor wordt het aantrekkelijk in te zetten op duurzame productieprocessen, waarin low-carbon grondstoffen en energie een belangrijke rol vervullen.

Vraag 3 van 9

Wat vindt u van het voorgenomen ontwerp van de jaarverplichting? Denk hierbij aan de volgende vragen:

- Bieden de voorgestelde flexibiliteitsmechanismen voldoende flexibiliteit en waarom wel of niet?
- Wat zijn voor u belangrijke overwegingen om een deel van het waterstofgebruik voor ammoniakproductie al of niet uit te zonderen van de jaarverplichting?
- Wat vindt u van het voorstel om onderscheid te maken tussen de verhandelbaarheid van HWI-waterstof en HWI-waterstofdragers?
- In het huidig wetsvoorstel is geen 'buy out' (afkoopmogelijkheid) voorzien. In hoeverre biedt de optie van een 'buy out' de doelgroep van de voorgenomen jaarverplichting meer duidelijkheid? En hoe hoog zou volgens u een eventuele 'buy out' moeten zijn om te zorgen dat de drempel voldoende hoog is, zodat bedrijven in principe meedoen aan de jaarverplichting?

Uw reactie

Wij zijn van mening dat dit onderscheid de verhandelbaarheid van HWI's belemmert. De uitvoering zoals nu beoogd is te complex en versnipperd (4 à 8 submarkten). Conversie tussen deze submarkten zou de

verhandelbaarheid verhogen. Dit systeem zou alleen tot een markt kunnen leiden als dit net als bij CO2-ETS in heel Europa wordt ingevoerd. Daarnaast is het geringe aantal verplichte bedrijven vooralsnog een belemmering voor verhandelbaarheid. Maar zoals gezegd zien wij geen oplossing hiervoor in het direct verhogen van het aantal verplichte bedrijven, maar een zorgvuldige timing in lijn met de landen om ons heen.

Hierbij sluiten wij ook aan bij de reactie gegeven door HyXchange, die opmerkt dat, zolang de infrastructuur nog niet voltooid is, de markt niet kan voldoen aan de EU-regels van massabalans; deze vereisen een fysieke transportmogelijkheid die er nu nog lang niet is (want vervoer van waterstof over de weg of spoor is prohibitief duur voor industriële gebruiksvolumes). De versoepeling die dit wetsvoorstel biedt op dit punt is essentieel voor het behalen van de beoogde waterstofdoelen en de waterstofmarkt. Dit dient nog wel verder uitgewerkt te worden.

Daarnaast merkt HyXchange terecht op dat er een onwenselijk verschil dreigt te ontstaan tussen regio's die wel en regio's die niet op het waterstofnet zijn aangesloten; de eerstgenoemden zouden niet via "book-and-claim" groene waterstofrechten kunnen inkopen. Dit zou een negatief effect kunnen hebben op het beoogde doel, namelijk het opbouwen van een landelijk netwerk.

Tenslotte is de tijdperiode van het beoogde systeem beperkt tot rond 2030. Dit is te kort voor het nemen van investeringsbeslissingen.

Vraag 4 van 9

Welke aannames doet u over de prijsstelling en volumes voor RFNBO's bij de beoordeling van de vormgeving van de jaarverplichting industrie?

Uw reactie (opnemen recente openbare data)

Wij zien dat er behoefte is aan een goede vergelijking op basis van vergelijkbare aannames en mate van detail in deze berekeningen. De ons bekende studies zijn niet vergelijkbaar en/of gericht op specifieke cases. Wij verwijzen hierbij ook naar de reactie van NLHydrogen.

Vraag 5 van 9

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof:

Welke elementen van de vormgeving zijn het meest belangrijk voor de investeringsbeslissing voor uw beoogde verduurzamingsinvesteringen met en zonder RFNBO-gebruik? Bijvoorbeeld:

- Start ingroeipad in 2026, 2030 of ander jaartal;
- Hoogte van het percentage in 2030, 2035, 2050;
- Opgenomen flexibiliteitsmechanismen;
- Voortgang besluitvorming.

Uw reactie

Deze vraag is niet op het Havenbedrijf van toepassing.

Vraag 6 van 9

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof:

Kunt u inzicht geven in de manier waarop u aan uw verplichting denkt te voldoen: door inkoop van HWI's, inzet van hernieuwbare waterstof uit Nederland en/of door geïmporteerde hernieuwbare waterstof(dragers) en welk effect heeft de hoogte van de jaarverplichting op deze keuze?

Uw reactie

Deze vraag is niet op het Havenbedrijf van toepassing.

Vraag 7 van 9

Deze vraag is specifiek voor potentiële gebruikers van hernieuwbare waterstof:

Wat zijn de belangrijkste voorwaarden voor uw bedrijf om aan de verplichting te kunnen voldoen?

Uw reactie

Deze vraag is niet op het Havenbedrijf van toepassing.

Vraag 8 van 9

Deze vraag is specifiek voor producenten / importeurs van hernieuwbare waterstof:

Wat is de impact van beide percentages van het ingroeipad (24% of 8%) op uw verwachte afzet aan industriële gebruikers van waterstof?

Uw reactie

Deze vraag is niet op het Havenbedrijf van toepassing.

Vraag 9 van 9

Deze vraag is specifiek voor producenten / importeurs van hernieuwbare waterstof:

In hoeverre draagt de voorgestelde vormgeving van de jaarverplichting bij aan het kunnen nemen van een investeringsbeslissing op uw elektrolyse-/importproject? Welke elementen van de vormgeving zijn het meest belangrijk voor deze investeringsbeslissing. Bijvoorbeeld:

- Start ingroeipad in 2026, 2030;
- Hoogte van het percentage in 2030, 2035, 2050;
- Opgenomen flexibiliteitsmechanismen;
- Voortgang besluitvorming.

Uw reactie

Deze vraag is niet op het Havenbedrijf van toepassing.